» Eftersänd fri premielista
Spar Edra kuponger
The Royal Crown Soap Co. Ltd.
654 Main Street, Winnipeg

SVENSKA CANADA-TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ÅRG. (YEAR) 27. LÖSNUMMER 5 CENTS. WINNIPEG, MANITOBA, TORSDAGEN DEN 16 OKTOBER, 1919. LÖSNUMMER 5 CENTS. No. 42.

ROYAL CROWN SOAP

Prov. Librarian dec. 19 Winnipeg

NATIONELL FARMARPLATFORM.

En utförlig historik om Grain Growers Organisationen.

Klarlägger farmarenas fullt berättigade önskemål.

Början till grain grower organisationerna gjordes i Saskatchewan år 1900, den första konventionen hölls i Indian Head tidigt på året 1901. Huvudsyftet med Saskatchewan Grain Growers Association var att få genomförda bestämmelserna i Manitoba Grain Act och därigenom försäkra farmarena om en bättre spannmålsmarknad.

Senare blev en liknande association organiserad i Manitoba under namn av Manitoba Grain Growers Association. I Alberta heter motsvarande organisation United Farmers of Alberta samt i Ontario United Farmers of Ontario.

De tre förstnämnda organisationerna funno snart, att de hade flere uppgifter gemensamt, och tanken uppstod på en interprovinsiell eller nationell organisation, som kunde representera dem alla tre. Representanter från de tre organisationerna kommo tillsammans och uppdrogo bestämmelser för en gemensam representation, en gemensamhetskomité som skulle bestå av bisittare från var och en av dem. Resultatet blev Canadian Council of Agriculture, till vilket senare U. F. of Ont. slöto sig.

För tre år sedan ökades medlemsantalet i detta council med representanter från de tre kommerciella farmarorganisationerna: Grain Growers Grain Company, eller som det nu heter United Grain Growers Limited, Saskatchewan Cooperative Elevator Company och United Farmers Cooperative Company of Ontario. Dessa tillsammans med representanter från Grain Grower Guide utgöra nu Canadian Council of Agriculture.

Farmarenas Platform.

Canadian Council of Agriculture representerar alltså grain growers i Ontario, Manitoba, Saskatchewan och Alberta. Detta council utarbetade en s. k. farmer's platform första gången 1916, men på grund av kriget och flere andra orsaker blev platformen reviderad och antagen på möte av Canadian Council of Agriculture i Winnipeg den 29 nov. 1918. Den har senare antagits av farmareorganisationerna i de olika provinserna på deras årskonventioner. I sin slutliga form ser platformen ut som följer:

1. **En liga av nationer som en internationell organisation för att skapa en permanent världsfred genom att avlägsna gamla orsaker till ofred.**

2. Vi tro att den vidare utvecklingen av det brittiska riket bör sökas efter linjerna av ett "partnership" mellan fria och likställda nationer under det nuvarande regeringssystemet av brittisk konstitutionell auktoritet. Vi motsätta oss på det kraftigaste varje försök att centralisera imperialistisk kontroll. Varje försök att uppsätta en oavhängig auktoritet med myndighet till att binda Dominions, vare sig denna auktoritet kallas parlament, council eller kabinett, skall hindra växten av ansvarig och upplyst demokrati i Dominions.

Tariffen.

Då Canada nu står ansikte mot ansikte med en enorm nationell krigsskuld och andra i hög grad ökade finansiella förpliktelser, som lättast och mest effektivt kan reduceras genom utvecklingen av våra naturliga hjälpkällor och resurser, varav den viktigaste är lantbruket;

och då det är önskeligt att en jordbrukares levnadssätt bör göras tilltalande för våra hemvända soldater och den stora väntade invandringsströmmen; och då detta bäst kan uppnås genom att utveckla en nationell politik, som reducerar till ett minimum levnadsomkostnaderna och produktionsomkostnaderna;

och då kriget har avslöjat Storbritanniens omåttliga finansiella styrka, som har satt det i stånd icke bara till att finansiera sin egen andel i kampen, utan också att hjälpa sina allierade med hundratals miljoner pund, och denna avundsvärda ställning beror på frihandelspolitiken, som har satt Storbritannien i stånd att hemta sina förnödenheter i rikliga mängder från alla kanter av jordklotet och följaktligen undersälja sina konkurrenter på världsmarknaden, och emedan denna politik icke allenast har varit profitabel för Storbritannien, utan i hög grad har stärkt de imperialistiska banden mellan moderlandet och dess överhysdomnions — tro vi, att Imperiets och Canadas bästa intressen skola tjänas genom en gradvis reduktion i tariffen på brittiska införselvaror genom en närmare förening och en bättre förståelse mellan Canada och moderlandet och på samma gång föranleda en stor nedsättning i levnadsomkostnaderna för det canadiensiska folket.

Och då skyddstulltariffen har fostrat kombinationer, truster och "gentlemen's agreements" i omkring alla riktningar av canadiensiska industriföretag, varigenom Canadas folk — både stads- och lantbefolkningen — skamlöst utsugats på grund av konkurrensens upphävande, ruinerandet av många av våra små industrier och höjning i priserna på praktiskt talat alla fabriksvaror i så hög grad, som tariffen tillåtit;

och då jordbruket — den basiska industri, av vilken alla andra industriers framgång är beroende — är obilligt hindrad över hela Canada, såsom framgår av den avtagande lantbefolkningen både i östra och Västra Canada, vilket i stor utsträckning beror på de i hög grad höjda priserna på jordbruksredskaper och maskiner, kläder, stövlar och skor, byggnadsmaterialier och praktiskt talat allt, som farmarena måste köpa — förorsakat genom skyddstullstariffen — så att det blir omöjligt för farmarena i allmänhet att under normala förhållanden bedriva farmningen lönande;

och då skyddstariffen är det slösaktigaste och kostbaraste sätt, som någonsin uppfunnits för att skaffa nationalintäkter, emedan för varje dollar tjänad därigenom för statskassan minst tre dollars går i de beskyddade intressenas fickor, varvid det uppbygges en gynnad klass på massans bekostnad, och därmed gör den rike rikare och den fattige fattigare;

och då skyddstariffen har varit och är det mest korrupterade inflytandet i vårt nationella liv, emedan de beskyddade intressena för att upprätthålla sitt orättfärdiga privilegium har bidragit med öppen hand till politiska kampanjfonder och på det sättet uppmuntrat båda de politiska partierna att se till dem för stöd samt därigenom nedsatt den offentliga moralens standard;

beslutas därför, att Canadian Council of Agriculture, som representerar de organiserade farmarena i Canada, inträngande föreslå såsom medel för att råda bot mot detta onda och för att hitföra mycket påyrkade sociala reformer, att tarifflagarne förändras som följer:

1) Genom en ögonblicklig och substantiell "all around" redaktion av tulltariffen.

2) Genom att reducera tullen på varor, som införas från Storbritannien, till hälften av den "rate" som gäller under den allmänna tariffen, och att en vidare gradvis uniform reduktion göres i den kvarvarande tariffen för brittiska införselvaror, som skall säkerställa hel frihandel mellan Canada och Storbritannien under fem år.

3) Att reciprocitetsöverenskommelsen av 1911, vilken fortfarande existerar i Förenta Staternas "statute books", blir antagen av Canadas parlament.

4) Att alla matvaror som icke innefattas under reciprocitetsöverenskommelsen sättas på frilistan.

5) Att lantbruksredskap, farmmaskineri, körtyg, fertilizers, kol, trälast, cement, lysoljor och lubricating oljor sättas på frilistan.

6) Att alla tariffkoncessioner medgivna andra länder ögonblickligen utsträckas till Storbritannien.

7) Att alla korporationer som fabricera produkter, beskyddade av tulltariffen, bli tvingade att årligen offentliggöra omfattande uppgifter över sin förtjänst.

8) Att talla begäranden om tariffskydd av någon industri skall dryftas offentligt, inför en speciell komité av parlamentet.

Då dessa tariffreduktioner i betydlig grad skola reducera nationalintäkterna från denna källa, vill Canadian Council of Agriculture rekommendera, att för att tillvägaskaffa de nödvändiga intäkterna för att genomföra landets styrande och för att bära krigsbördorna, direkt skatt blir ålagd på följande sätt:

1) Genom direkt skatt på ouppodlat land, innefattande alla naturresurser.

2) Genom en skarpt graduerad personlig inkomstskatt.

3) Genom stor, graduerad arvskatt på större dödsbon.

4) Genom en praduerad inkomstskatt på korporationers profit.

5) Med hänsyn till hemvändande soldater föreslå vi:

a) Att det är Canadas erkända plikt att visa all möjligt omvårdnad för de hemvända soldaters och på dem beroendes framtida välfärd.

b) Att demobilisering endast skall försiggå efter det soldaterna kommit tillbaka till Canada.

c) Att det första utval för tillbakavändande och demobilisering bör göras i förhållande till tjänstens långvarighet för dem, som ha bestämd sysselsättning väntande på sig, eller ha försäkrat sig om andra medel till underhåll, företrädesvis att först se till gifta män och därnäst till industriens relativa behov, med omsorg för att farmarena så vitt möjligt bli discharged i tid för nästa vårs arbete på landet.

d) Den allmänna demobiliseringen bör ske gradvis med sikte på att avmönstra män eftersom det är möjligt att finna arbete för dem.

e) Det är mycket önskligt att om fysiskt dugliga avmönstrade män skulle önska vända tillbaka till sin tidigare sysselsättning böra arbetsgivarne uppfordras att återinsätta dessa män i deras tidigare ställningar överallt, där detta låter sig göra.

f) Att vocational träning bör inskränkas till sådana som under tjänsten blivit odugliga till sitt tidigare arbete.

g) Att det bör sörjas för att försäkra på offentlig bekostnad sådana opensionerade män, som under tjänsten ha blivit dåliga försäkringsrisker.

h) Att det bör sörjas för medel på offentlig bekostnad för att sätta hemvända soldater i stånd att slå sig ned på farmland när de genom träning eller erfarenhet äro kvalificerade därtill.

6) Vi erkänna de mycket vanskliga problem, som vänta arbetarne i stadsindustrierna på grund av krigets upphörande; och vi hemställa att alla medel, som äro ekonomiskt praktiserbara och ändamålsenliga, må brukas av de federala, provinsiella och municipala myndigheterna för att avhjälpa arbetslöshet i städerna och småstäderna; och vi anbefalla vidare kooperationsprincipen som den ledande anden i framtidens förhållande mellan arbetare och arbetsgivare — mellan kapital och arbete.

7) Land settlement scheme baserade på ett reglerande inflytande i saluprisen på land, detta pris också att anses som en skattbart värde i beskattningsändamål.

8) **Utvidgning av de kooperativa verksamheter i lantbruket till att omfatta hela marknadsfältet, inbegripande arrangemang med förbrukarföreningar för förseendet med fodervaror till**

(Forts. Sid. 5.)

Ålandsfrågan svårlöst.

Svårigheten ligger i att finna en lösning, som möjliggör ett gott förhållande mellan Sverige och Finland.

Englands minister i Sverige, sir Esme Howard, som nyligen lämnat Sverige för att tillträda ombassadörsposten i Madrid, har i sin avskedsintervju uttalat sig om Ålandsproblemet. Orsaken till att detta ännu icke blivit löst förklarade ministern så, att man på fredskonferensen förmodligen sökt finna en lösning som borteliminerade hela konflikten mellan Sverige och Finland. Det hade ju dock varit en huvuduppgift för fredskonferensen att vid sidan av arbetet på att giva de olika nationaliteterna sin bestämmanderätt även söka göra sitt bästa för att taga bort alla anledningar till framtida konflikter. Som man alltså icke ännu funnit en lösning på Ålandsfrågan, som icke äventyrar förhållandet mellan Sverige och Finland, har den ännu ej blivit avgjord. Ett är emellertid klart nämligen att icke öarna skola få befästas, och lika visst är också, att man ömmar för befolkningens självfinska fråga.

Vad Ryssland beträffar framhöll Sir Esme, att så beskurna, som dess östersjökuster nu synas bliva, borde det ej vara svårt att förstå, att landet kunde få ha en viss rättighet att få ha ett ord med i laget, när bestämmelser träffas om den ögrup, som är nyckeln till Finska viken, det enda inloppet för dess handel. Även härvidlag gäller det ju att avskaffa ett eventuellt konfliktämne för framtiden mellan Ryssland och Sverige—Finland.

Franske premiärministern Clemenceau har nyligen i deputeradekammaren uttalat sig i denna fråga, och med anledning därav har exekutivkomitén i nationalförsamlingen på Åland tillställt honom en skrivelse, vilken lyder:

"Befolkningen på Åland har med största hänförelse mottagit underrättelse om innehållet i ert budskap till deputeradekammaren, vilket kommer åländarna att tro på förverkligande av sitt hopp om återförening med sitt moderland, Sverige; ett hopp, som de hyst i mer än hundra år. Utsikten att den ädla och rättvisa grundsatsen om nationernas rätt till självbestämmelse snart skall tillämpas på Ålandsöarna fyller alla åländares hjärtan med verklig glädje. Befolkningen på Åland är fast övertygad att den ofördröjligen skall kunna ådagalägga genom slutlig och avgörande folkomröstning sin enhälliga och varaktiga önskan att Ålands-öarna må återförenas med Sverige. Var god mottag detta uttryck för uppriktig, obegränsad och varm tacksamhet från befolkningen på Åland för ert bestämda ingripande i en fråga, så djupt betydelsefull för Ålands framtid och lycka."

I detta sammanhang har det sitt intresse att läsa vad senast hitkomna nummer av "D. N." innehåller rörande raserandet av befästningarne på Åland. Bl. a. heter det:

De första demoleringsarbetena gällde Frebbenby och Sålis, två starka positioner med kaserner i Hammerlands socken. Å båda ställena förstördes batterierna, och kanonerna fraktades till Finland, liksom all Ålands befästningssystem tillhörig vapenmateriel. Vid Sålis voro batterierna nedsprängda i berget och bildade därför en av de starkaste positionerna. Det var, inom parentes sagt, från dessa den första svenska undsättningexpeditionen till Finland under inbördeskriget besköts. Vart man vände sig mötte här taggtrådsstängsel och skyttegravar, som måste avlägsnas och schaktas igen.

Sedan övergick man till Massundet med dess av spanska ryttare späckade förhuggningar. Vidare till Eckerö, där flygstationen förstördes. Denna utgjordes huvudsakligen av stora bryggor på pålar för hydroplanens landning. Här funnos likaledes två stora kaserner, vilka emellertid fingo stå kvar för att tjäna socknen till sjukhus. Arbetena på denna del av ön voro färdiga ungefär den 8 juli.

Härifrån sändes svenskarna till Boxö, ett av ryssarnas kraftigaste bålverk med fyra 21-tumskanoner, som uppgåvos vara tagna från det i Finska viken sänkta slagskeppet Slava. Där förstördes även sju stora ryska kaserner. Såväl befästningar som byggnader voro av den mest gedigna beskaffenhet. De förra delades av en lång nedsprängd gång, å vars sidor funnos bombfria kasematter. Svenskarna hade rätt att med borrningar på 20-meters avstånd från varandra här åstadkomma den förödelse som var möjlig. De borrade därför å båda sidor så att en laddning å ena sidan kom att ligga mitt emellan två på den andra. Flera ton dynamit användes, och effekten blev storartad. Kasernerna voro uppförda på betonggrunder, som likaledes sprängdes, så att de aldrig kunna repareras. Timret från såväl batterier som hus forslades till två stora militärbyggnader på nordöstra sidan med en spårväg som ledde ned från kasernerna. Det skulle antingen föras till Finland eller säljas på offentlig auktion.

Samtidigt härmed förstördes ett mindre batteri på Hamnö i Saggöfjärdens mitt. Här funnos de ypperligaste kaserner, brädfordrade både utan och innan, med kakelugnar, stora officersbostäder med bastu o. s. v. Allt förstördes utom ett ammunitionsrum och en kanonbädd, som skola vara turister ett minne från flydda dagar. Likaså fick vägen vara kvar.

Det smakar redan i munnen. The Canadian Trade commission har befullmäktigat importerandet av 1,150 tons socker från Hong Kong. Under senare månaderna har importen av socker från Hong Kong nedgått till mindre än fyra tons. Den nu beslutade importen blir välkommen under rådande "brist på sötma".

Luftskeppstrafik mellan Stockholm och Berlin öppnades i går å. d. sedan. En zeppelinare avgick från Berlin kl. 5 f. m. och var i Stockholm kl. 12.30 e. m. Tyska luftseglingsbolaget, som ombesörjer denna trafik, ämnar göra två turer i veckan och tar bara 400 kronor per passagerare för trippen. Varje gång kunna 25 passagerare medtagas.

INTE SÅ SÄKERT.

Mayor Gray säger: "I can beat Ivens". Han säger sig också kunna besegra Farmer. Men det senare är inte så säkert.

S. J. Farmer kandidat för mayor

Vi hade intervju med honom i lördags.

Tvärsäker om seger för en ny termin som mayor i Winnipeg synes "his worship" Gray vara. En dagtidning återgav i lördags ett par yttranden av den nuvarande befattningsinnehavaren. Om Ivens (som nu avsagt sig kandidaturen) lär mayor Gray ha yttrat de i första underrubriken till denna artikel anförda orden: "I can beat Ivens". Och då han senare blev tillfrågad om sina tankar angående S. J. Farmer, arbetarekandidaten No. 2, lär mayor Gray ha yttrat: "I can beat him, too". Det är på **detta senare** yttrande vi syfta med vår huvudrubrik "Inte så säkert".

Situationen undergick en ingalunda oväsentlig förändring genom mr. Ivens avsägelse. Alla veta vi, i vilken nära förbindelse denne man stått till både förra årets och detta årets strejk i Winnipeg. Han har själv karaktäriserat dessa strejker som "a battle between the greater board of trade and the labor unions of Winnipeg" (i sitt tal i Kitchener, Ont.,) samt uttalat, att fackföreningarne vunno i fjol och att board of trade **"påstår"** sig ha vunnit i år. I få ord sagt är mr. Ivens så prominent i den längst till vänster gående arbetaregruppens rörelser, att t. o. m. många ur **medelklassen**, vilka annars sympatisera med arbetarne, helt säkert skulle dragit sig för att rösta på honom. Men med mr. Farmer förhåller det sig i detta avseende något annorlunda.

Så snart det blev klart för oss, att mr. Ivens avslagit den honom från arbetarehåll erbjudna kandidaturen, beslöto vi oss för att begära en intervju med mr. Farmer och hade även en sådan sistlidne lördagsafton. I ett hem, som i allt bar en proper arbetare- eller medelklassprägel, funno vi en 41-årsman (med redan grånande huvud), Walesare till börden, omgiven av hustru och 4 barn — en man som egentligen inte ger intrycket av att vara någon vidare **stark personlighet**, men som tycktes ha ganska utpräglade åsikter och som framförallt kan anses som "pålitlig" gent emot det eller de samhällslager, som möjligen komma att rösta på (och kanske också välja) honom såsom stadens mayor. Ty av allt, som sades under intervjuen, var **detta huvudklämmen: Mr. Farmer** ämnar (om han blir vald) troget följa den planka i "Dominion Labor Party's" 8 jan. 1919 antagna platform, vilken speciellt rör "City Government".

Vi skola här återgiva den plankan i dess ursprungliga form, lämnande åt läsaren själv att översätta.

Den lyder:

"We favor the election of the City Council from the City at large by the preferential ballot.

Any change in the form of civic government to be first submitted to a referendum of the electors.

We are strongly in favor of Tax reform, by reducing the taxes on homes and increasing them on land values.

A home rule charter for Winnipeg.

The adoption of the principle of initiative and referendum.

The abolition of property qualification for office.

Educational

To have free Text Books for pupils of all grades and to encourage the use of school buildings as social centres.

Social Welfare

We reaffirm our stand on the municipalization of Hospitals and desire the further development of the Bureau of Child Hygiene including free medical attention.

Economic

We insist upon the right of organization for all civic employees; equal pay for equal work irrespective of sex.

Public ownership of all public utilities.

We support the etablishment of Municipal trading, cold storage plants, etc., in order to stop profiteering".

Denna planka borde kunna vara antaglig utan ringaste invändning även för sådana samhällselement, som icke direkt tillhöra "Labor Party", med vilket mr. Farmer sade sig ha varit förbunden mer eller mindre alltsedan 1908. T. ex. "home rule" för Winnipeg måste anses som ett önskemål, så att staden icke i varje speciellt fall tvingas att tillfråga legislaturen om rättighet att vidtaga åtgärder, vilka inses vara av nöden. Allra hälst framträder detta behov av home rule, då man tar hänsyn till att f. n. staden väljer blott 6 av legislaturens 51 medlemmar, vilket ger landdistrikten kontroll även över staden. (Vad denna representation angår, torde man väl få hoppas att en ändring skall vidtagas).

Då vi — varnade av förhållandena i Minneapolis, där vi voro med om insättandet av en socialistmayor, som sedermera visade sig **bunden genom löfte** att taga råd och order i varje uppdykande fall från socialisternas huvudkvarter — tillfrågade mr. Farmer, om **han** (ifall han blir vald) skulle anse sig på förhand **bunden av något visst exclusivt parti,** fingo vi till svar, att han skulle anse sig bunden av nu anförda platform samt den valmanskårs intressen, på vilkas röster han möjligen erhåller sysslan. Härom är intet annat att säga, än att en sådan moralisk förpliktelse verkligen existerar och ett vidblivande av denna av mr. Farmer uttalade princip skulle tvivelsutan göra honom till en mycket erkännansvärd mayor för staden Winnipeg.

Om — **vilket vi önska förorda** — stadens så kallade medelklass (och vi rikta nu speciellt våra ord till våra

(Forts. Sid. 5.)

En Amaltheaman i Sverige.

Den kände Amaltheamannen Anton Nilsson har anlänt till Stockholm; är föremål för polisundersökning.

Åtminstone en del av våra läsare torde erinra sig de s. k. Amatheamännen, vilka efter dynamitdådet i Malmö länge sutto fängslade i Sverige. En av dem, Anton Nilsson, låter nu ånyo tala om sig. Under [illegible] liga förhållanden skulle det vara te[illegible]gen likgiltigt, var denne herre upp[illegible] sig. Men att han nu är i den sv[illegible]ska huvudstaden, är dock ägnat att [illegible] flera synpunkter tilldraga sig uppm[illegible]samhet. Av kända orsaker är det inte någon enkel sak att numera resa mellan Sverige och Ryssland. Någon direkt ångbåtstrafik existerar inte. Enda möjligheten är således att resa över Finland eller Tyskland.

Nilsson synes ha inkommit till Sverige per flygmaskin. Enligt upplysningar som Dagens Nyheter kunnat inhämta, är det till och med möjligt att fastslå att Nilsson landat på Södertörn. Inflykten över skärgården har åtminstone iakttagits i Landsort och möjligen även på någon annan plats. Vid passerandet av Landsort hölls kursen åt Nynäshållet till, och med all sannolikhet har nedstigningen företagits på lämplig plats i dessa trakter. Det kan också antagas att polismyndigheten tämligen snart lyckas få reda på var Nilsson gömt sin maskin.

Man behöver inte heller tvivla på att det är som kurir för de ryska bolsjevikerna i Sverige Nilsson företagit sin äventyrliga luftfärd. Enligt underrättelser, som kommit Dagens Nyheter till handa, har det av Nilsson medförda bagaget till största delen bestått av utvald bolsjevikisk propagandalitteratur som kommer att spridas genom de svenska bolsjeviktidningarna i form av nyheter från Ryssland. Det kan antagas att en del av den medförda litteraturen är avsedd att befordras till de bolsjevikiska trosfränderna i andra länder. Men i första hand gäller det att förse den svenska marknaden, som ligger närmast till.

Efter allt att döma ha Nilsson och hans vänner räknat med att hans vistelse skulle undgå uppmärksamheten och att han därför skulle få tillfälle att en vacker dag återvända till Ryssland för att hämta nya kurirsändningar. Det lär nämligen ha beslutats i det bolsjevikiska högkvarteret att Nilssons ditkomst skulle strängt hemlighållas. Men sedan det blivit klart för vederbörande att Dagens Nyheter var Nilsson på spåren befanns det helt plötsligt vara opportunt att Politiken på några rader konstaterade att Nilsson verkligen kommit.

Flykten till Sverige har säkert varit väl förberedd oavsett om nedstigningen skett på vattnet eller landet. Man kommer då osökt att tänka på den hemliga radio stationen som även enligt sakkunniga[illegible] omdöme måste finnas någonstans [illegible] Stockholm eller dess omgivningar. [illegible] uns denna station till, så har det v[illegible]t en synnerligen enkel sak att nästan på klockslaget bestämma tiden för Nilssons hitkomst, så att hans vänner och hjälpare varit på sin post för att ta emot honom. Utan tvivel är det också på den vägen underrättelsen om den äventyrliga flykten i förväg meddelats.

Gompers ledareskap

Efter allt att döma, kommer Samuel Gompers inom kort att se sitt ledareskap av American Federation of Labor sättas på hårt prov. Det ser ut som om han måste lägga i dagen större snille, än någonsin hitintills, för att styra en kosa som på samma gång som den åt honom tillförsäkrar avgjord kontroll över det radikala elementet i American Federation of Labor, skall åt honom allt fortfarande behålla den amerikanska allmänhetens förtroende, som i så oinskränkt mån kom honom till del under kriget. Det radikala elementet inom associationen har i många år eftertraktat hans skalp. Det har hittills ej lyckats, men det har aldrig uppgivit hoppet. Det är nu på vippen att lyckas störta Gompers, och det återstår att se, om han ännu en gång skall visa sig lika inflytelserik som han visat sig vara vid många föregående liknande tillfällen.

I en artikel av Richard Spillane i Commerce and Finance, förklarar skribenten, att kontrollen över American Federation of Labor gick Samuel Gompers ur händerna, och i stället tillföll de radikala ledarne, under Gompers långa frånvaro i Europa; och att denna radikala grupp bär ansvaret för strejken av polismännen i Boston, vilken strejk president Wilson karaktäriserade som "ett brott mot civilisationen"; och om mr Gompers stannat hemma, kunde han ha förekommit en situation som måste vara stridig mot den sunda amerikanska folkopinionen, den tillgång som den amerikanska arbetareorganisationen måste räkna som en av sina bästa.

Om mr Spillane framställer ställningen riktigt, så gjorde mr Gompers ett strategiskt misstag, då han under kritiska perioder uppehöll sig så länge i Europa. Han gjorde förvisso ett annat misstag, då han å de strejkande polismännens vägnar sökte inverka på Massachusetts guvernör, Coolidge, att återinsätta strejkarne i sina befattningar, under avvaktande på utgången av en undersökning av deras klagomål och krav. Genom att övergiva sina poster, i strid mot sin tjänstgöringsed, banade de strejkande polismännen i Boston vägen för en 24-timmars-period av laglöshet, under vilken tid stölder för $30,000 begingos, för att ej tala om pl[illegible]ringar av män och kvinnor på städe[illegible] öppna gator.

På det hela taget, h[illegible] Gompers varit en väl balanserad le[illegible]e, som lyckats hålla det radikala ele[illegible]ntet i schack, men han har uppträtt som förespråkare för ett inträde i arbetareorganisationen av publika arbetstagare. Bostonstrejken har låtit Amerikas folk få en aning om den stora fara som hotar från en sådan allians.

Många snedögda. Ångfartyget Celtic avseglade från Havre, Frankrike, i måndags med Canada som mål och 4,000 kineser ombord. De ha deltagit i kriget.

KÄTTARSKRIFTEN FRÅN LUND.

Den helige ande betraktad från livsutvecklingens synpunkt.

Några drag ur kontraktsprosten Lundborgs avhandling.

Uti "Hugget och Stucket" i näst föregående nummer omnämndes den **renlärighetsstrid,** som förekom vid ett nyligen i Lund, Sverige, hållet prästmöte.

Den avhandling av kontraktsprosten Mattheus Lundborg, som väckte så mycket rabalder på Lundastiftets nyligen hållna prästmöte, bär titeln "Den helige ande, hans väsen och verk, inledning till en andens teologi från den allmänna livsutvecklingens synpunkt". Framställningen indelas i två huvudavdelningar, av vilka den förra vill besvara frågan: "Vad innebär vår bekännelse till den helige ande?", och den senare redogör för "Undersökningens källor och metod".

Signaturen "I. N." i Dagens Nyheter har skrivit en artikel (ett slags recension) om denna avhandling. Och då vi äro varse att ämnet har sitt intresse även bland "kyrkfolk" och (kanske lika mycket) bland "vanligt folk" också på denna sidan Atlanten, så skola vi här återgiva en del av "I. N:s" recension.

En del detaljer i framställningen locka, säger han, till omnämnande genom en viss originalitet, och man kan till exempel inte underlåta att fästa sig vid den redan i bokens början inlagda apologien för ett nytt tilltag: att kalla "människan" för "han".

Människan — han.

— Människan — han, säger författaren, skall det behöva stöta vårt öra? Det är en anomali i vårt språk i motsats mot alla andra kulturspråk och mot allt förnuftigt tänkande att det ord, vilket betecknar det högsta i den ändliga tillvaron skall såsom huvudord behandlas såsom femininum. Men språkbruk är ej något beständigt. Vi skifta i så mycket eljest språkets ord såsom vi skifta meningar och moder. Låt oss även med mera manlighet se på vår egen värdighet som människor och kalla människan — han!

Detta i förbigående. För att återgå till huvudsaken, så må det från början betonas att författaren med den heliga ande inte ett ögonblick menar den underliga tredje gudomspersonen i kyrkomötenas treenighetsdogm. Han syftar snarare på livets innersta, fattat på en gång idealistiskt och evolutionistiskt som ett ständigt skiftande "flöde". Det kan inte sägas annat än att detta betraktelsesätt ligger nära till hands för en modärn teolog med vakna religiösa och filosofiska intressen, och Lundborg är inte den första i våra dagar som funnit tredje artikeln i den apostoliska bekännelsen (detta som urkristligt ansedda trosdokument, talande väl om en trefald, men ej om en "treenighet") vara den tacksammaste och mest givande angreppspunkten för en religionsfilosofisk behandling av kristendomen.

Kyrkan och "Andens teologi".

I sin utredning av ämnet, vilken nog mångenstädes torde synas kättersk för rättrogna ögon, påpekar författaren bland annat hurusom just vår tid erfar behovet av en "andens teologi". Kyrkoläran sådan den är uttalad i vissa av kyrkans gamla bekännelser ger ingen tillfredsställelse åt detta behov. Till frågans allsidiga belysning, säger d:r Lundborg, behöves därför även en historisk utredning av innebörden och värdet av dessa bekännelser och en överblick av dogmats utveckling genom skilda skeden av kyrkans historia. Även kyrkans och kristendomens historia kan läsas med olika ögon. Vår evangeliska kyrka är byggd på Luthers insikt om att kyrkomöten icke äro ofelbara och att den eviga sanningen står över alla tillfälliga kompromisser om ord och bokstavens formler. "Bokstaven dödar, men anden gör levande". Det har ofta visat sig vid noggrannare opartisk forskning, att det varit viktiga sanningsmonument som förfalskats av de andliga rörelser och lärouppfattningar, vilka av de utslagsgivande i kyrkan blivit avvisade såsom okristliga och kätterska eller åtminstone hållits tillbaka. Ofta ha just de stora tankarna och de djupaste livsrörelserna icke blivit förstådda av den stora hopen eller ens av samtidens ledande kretsar inom kyrka och vetenskap.

Mystik och panteism.

Så, fortsätter författaren, torde kunna sägas ha varit fallet just med de röreiser, som burits av ett kraftigare andens liv. Detta kan icke endast sägas ha träffat sådana, om vilka icke utan fog kan sägas att de i sig inneburit vissa i oförstånd överspända och sjukliga företeelser och därför dömts såsom svärmeri. Över huvud har varje uppfattning av kristendomen och varje religiös rörelse, som kraftigt sökt hävda en djupare erfarenhet av Guds andes inneboende eller som förmenat sig böra tala om en andens verksamhet utanför kyrkan och som kunnat inordnas under rubriken **mystik,** gärna i och med detsamma förkastats och dömts under det såsom farligare ansedda namnet panteism. Men fråga är om icke just dessa rörelser och åskådningar ha varit de vilka blickat djupast in i livets fördolda källflöden och, om än kanske mången gång i skimrande och förvillande dagrar, skådat klarast in i andens väsen och verk. De båda begreppen mystik och panteism torde vara värda mera ära och respekt än smälek. Ty ingen sann och djup religiositet har funnits utan mystik, det vill säga en levande övertygelse om och erfarenhet av omedelbar livsgemenskap med Gud genom den helige andes inneboende i hjärtat. Och ingen på djupet gående världsförklaring kan givas utan att man ser den gudomlige anden överallt och i allt även utanför den s. k. särskilda uppenbarelsens område.

Så långt "I. N."

Prosten Lundborgs slutpåstående lyder: "Kristus är Herren, konungen på jorden, men icke Gud".

Detta kallar den ortodoxe biskop Billing att "avkläda Kristus hans härlighet". Och dock är detta **hela bibelns lära och alla kristnas hopp.**

Det är genom **Kristus** vi kunna och ha löfte att få vänta "en jord, på vilken **rättfärdighet** bor". Folk nu för tiden nöjer sig inte med att bli hänvisade till en "himmel bakom molnen". Det behövs inte heller.

Den gudomliga uppenbarelsen lovar med de **allra tydligaste** ord ett himmelrike **på jorden** och uppmanar oss att bedja: **"Tillkomme ditt rike"**. Jesus lärde oss **inte** att bedja: "Låt oss få komma till ditt rike!" utan: "Låt ditt rike komma till oss!"

Vilka skola "draga ned" det riket till oss, om inte alla rättsinniga människor, uppehållna genom sin tro och verkande i tålamod?

Vi våga med allra största bestämdhet uttala den åsikten, att alla nutidens folkrörelser intet annat äro än ett **vägrödjande** för det "himmelrike på jorden", som i sinom tid (och det kanske snart nog) skall inbryta.

Det är blott i **en** punkt vi skilja oss från många av "vägrödjarne". Vi hysa en **kristlig** världsåskådning och motsätta oss på det bestämdaste brukandet av alla **våldsamma** medel för samhällets omdanande.

I den punkten **att** samhället måste omdanas äro vi ense med dem. Men den kristna världsåskådningen manar alla, som taga den på allvar, att **"tjäna i kärlek"**, under det att den materialistiska (eller s. k. nturalistiska) världsåskådningen ger rum även för brukandet av **våld.**

EFTER FJORTON ÅR.

Herrskapet J. Dalström uppmärksammas på sin 14:de bröllopsdag.

Det föll sig så, att mr J. Dalström, maskinsättare på Svenska Canada Tidningen och "Norröna", samt hans maka i går firade 14:de årsdagen av sin äktenskapliga förening och detta i samband med att Svenska baptistförsamlingens kvinnoförening inbjudits till deras hem, 443 Boyd ave., för sitt vanliga månadssammankommande. Naturligtvis låg det därför en dubbelt fästlig stämning över det stora antal gäster, som samlats i herskapet Dalströms hem. Lyckönskningarna voro helt visst också uppriktigt menade, ty familjen Dalström har tillvunnit sig ett odelat förtroende och en sann högaktning både inom den kyrkoförsamling de tillhöra och inom samhället, så långt de äro kända.

Mr Dalström är en gedigen man i allt, kunskapsrik (med bl. a. full studentexamen från Sverige), skicklig i sitt yrke, grundlig i allt vad han företager och med ett beprövat kristligt, stilla uppträdande. **Vi för vår del värdera högt hans aldrig sviktande pålitlighet och lojalitet i den krävande del av arbetet i de båda tidningarna samt ägna honom och hans maka dessa få ord:**

Stilla går du fram i livet,
troget följer dig din maka.
Nöjda och med tacksamt sinne
sen I nu helt visst tillbaka
på de flydda fjorton åren
samt allt gott, som Gud er givit.
Nu vi lycka önska eder,
vi som edra vänner blivit.

**Må kring er de unga plantor,
som I haven, lyckligt växa
upp att gagn i världen göra
och att samla åt er heder.
Hemmets trevnad, barnens lydnad,
hälsa, krafter, ro och glädje
vare edra, hedersvänner,
såsom Gud i nåd tillstädje!**

Platoniskt äktenskap.

Åttioettåring gifter sig med sjuttonåring.

Mr. Hans Lund, en 81-årig norsk, bosatt i Coalinga, Cal., blev i fredags av en fredsdomare i San Francisco sammanvigd med 17-åriga Ella Cason. Brudens moder måste vara med och giva sitt speciella samtycke på grund av dotterns ungdom. Den unga frun, som studerat vid Richmond högskola, skall där fortsätta sina studier samt bo hemma hos modern, under det att brudgummen fortfarande skall bo i Coalinga men "ofta hälsa på" sin unga och vackra hustru, säges det i meddelandet. Lund, som är en veteran från inbördeskriget, norsk till börden och bär sina år med heder samt beskrives se ut som en 50-åring, har varit betagen i Ella Cason alltsedan hon var en helt liten flickstumpa. Då han nyligen fick ett anfall åt hjärtat (inte beroende på en amors-pil utan kanske på dålig matsmältning), uttalade han den önskan att få gifta sig med Ella, på det hon måtte kunna bli hans arvinge. Testamente ville han inte på villkor upprätta. Den unga damen var villig till äktenskap och sade, att om inte modern ville samtycka nu, så skulle hon (Ella) gifta sig med Lund, så fort hon bara hunnit bli 18 år och själv kunde bestämma. Då gav modern med sig och vigseln skedde. Så nu illustreras åter Tegnérs ord i Fritiofs saga om "den kulna hösten och den blida våren".

I Oakland, Cal., har man haft spårvagnsstrejk med en upploppsunge. De elektriska vagnarne blevo stenade och 6 personer arresterade för en vecka sedan.

Mot veneriska sjukdomar har Dominionens hälsoråd lyckligt kämpat allt sedan samverkan kom till stånd mellan de federala och de provinsiella myndigheterna. Detta samarbete kommer också att fortsättas.